

**American Chamber of Commerce
in Romania**

**CODUL
DE
GUVERNANȚĂ CORPORATIVĂ
AL
AMCHAM ROMANIA**

Cuprins

Preambul

I.	Acționarii și adunarea generală a acționarilor	3
1.	Drepturile acționarilor	3
1.1	<i>Drepturile fundamentale ale acționarilor</i>	3
1.2	<i>Dreptul la informare</i>	3
1.3	<i>Divulgarea informațiilor importante</i>	4
1.4	<i>Acordurile acționarilor</i>	4
1.5	<i>Tratamentul corect și echitabil al acționarilor</i>	4
2.	Organizarea adunărilor generale ale acționarilor	5
II.	Dispoziții generale privind administrarea societății	6
1.	Alcătuirea consiliilor	6
2.	Numirea membrilor consiliilor	6
3.	Obligații și funcții generale ale consiliilor	6
4.	Conflicte de interese	7
5.	Independența	8
6.	Organizarea adunărilor Consiliilor	8
7.	Remunerarea	9
8.	Comitetele consultative	9
III	Prevederi specifice privind sistemul unitar de administrare	12
1.	Consiliul de administrație	12
1.1	<i>Obiect și obiective</i>	12
1.2	<i>Obligații și funcții ale consiliului de administrație</i>	12
2.	Directorii	12
2.1	<i>Numirea și evaluarea performanțelor</i>	12
2.2	<i>Obligațiile și funcțiile directorilor</i>	13
IV	Prevederi specifice privind sistemul dualist de administrare	14
1.	Directoratul	14
2.	Consiliul de supraveghere	14
2.1	<i>Rol și atribuții</i>	14
2.2	<i>Remunerarea</i>	15
V	Responsabilitatea și auditul	16
1.	Raportarea financiară	16
2.	Controlul intern	16
3.	Auditorii	17
3.1	<i>Auditorul extern</i>	17
3.2	<i>Auditorii interni</i>	18

Preambul

Codul de Guvernanță Corporativă al Camerei de Comerț Americane în România (denumit de aici înainte “Codul”), a fost elaborat cu scopul de a asigura îndrumare companiilor membre în administrarea afacerilor și în relațiile dintre diferitele structuri de lucru, acționari și alte părți co-interesate, și de a stabili bune practici de control și raportare.

Bazat pe principiile unei bune guvernante corporative - integritate, transparență în luarea deciziilor și un bun control - acest Cod stabilește un set de principii și recomandări pentru companiile pe acțiuni înregistrate în România, membre ale Camerei de Comerț Americane în România. Scopul lui este să cuprindă principiile din legislația românească în vigoare, referitoare la companii, dar în același timp introduce recomandări noi acolo unde nu există legislație, fiind o posibilă sursă de îndoială.

Acest Cod este printre primele inițiative de acest tip din România, în afara Codului de Guvernanță Corporativă al Bursei de Valori București, promovat de o organizație ai cărei membri au o expunere semnificativă în toate domeniile de activitate. Este una dintre primele inițiative care propune un set de principii de bună guvernare corporativă companiilor nelistate la bursa din România.

Codul acționează ca un set de recomandări de bună practică propus entităților private și de aceea va fi preluat de companii pe bază de voluntariat.

Codul propune un sistem modern de “control și echilibru” în cadrul unei companii. Controlul se referă la o supraveghere corectă și eficientă a administrării afacerilor, în special de către acționari și auditori. Echilibrul se referă la o distribuție adecvată a puterii între diferitele structuri corporative. În final, scopul este de a avea un sistem corporatist care să permită protejarea intereselor companiei și în același timp să adauge valoare acționarilor și celorlalte părți co-interesate (angajați, parteneri, comunități locale etc.).

Cum fiecare companie are caracteristici speciale care o diferențiază pe piață, Codul este flexibil permițând fiecărei companii să selecteze acele recomandări care se potrivesc cel mai bine structurii corporatiste și de acționariat, și, de asemenea, activității sale.

Este recomandat ca toate companiile să urmărească abordarea “să respecte și să explice”, în sensul ca, în fiecare raport anual, administratorii companiei vor prezenta părților interesate modul în care principiile și recomandările din Cod sunt aplicate sau motivul pentru care anumite principii și/sau recomandări nu pot fi aplicate companiei respective. Secțiunea despre guvernanță corporativă din raportul anual poate fi supusă votului acționarilor. Dacă acționarii nu aprobă excepții față de Cod, atunci înseamnă că există o anumită presiune pe administratorii companiei să schimbe sistemul corporatist și să aplice recomandări specifice din Cod.

Codul cuprinde un număr de principii și recomandări generale care reflectă “bunele practici” acceptate la nivel internațional, incluse în codurile de guvernanță corporativă ale organizațiilor internaționale (cum ar fi Organizația de Cooperare Economică și Dezvoltare) și ale majorității celorlalte state. Secțiunile Codului se referă la drepturile acționarilor, structura administrației

companiei, numirea, remunerarea și regulile de evitare a conflictelor de interese, comitetele consultative, responsabilitate și audit, atât prin control intern cât și prin auditori externi.

Structura actuală a Codului este rezultatul muncii Comitetului de Guvernanță Corporativă al Camerei de Comerț Americane în România, începută în anul 2008, ca urmare a turbulențelor economice și financiare care au dus la remodelarea celor mai multor structuri corporatiste.

Având la bază experiența economiilor occidentale, care au dezvoltat coduri de guvernare corporatistă în special după momente de criză (cum ar fi eșecul Enron și problemele de conflict de interese din Statele Unite sau disputele privitoare la transparența remunerației și responsabilitatea adecvată în Europa continentală), Codul intenționează să stabilească standarde de promovare a eficienței companiilor de pe piața românească, care sunt în continuă schimbare.

Deși Codul intenționează să aibă un caracter orientativ și să nu stabilească cerințe stricte, acestea trebuie să fie considerate un set de principii în continuă dezvoltare. Legislația poate fi modificată, suplimentată sau schimbată în cursul următorilor ani; de aceea unele dispoziții ale acestui Cod pot fi adaptate astfel încât să fie în concordanță cu noile reglementări.

Comitetul de Guvernanță Corporativă al Camerei de Comerț Americane în România, își exprimă recunoștința față de cei care au contribuit la elaborarea acestui Cod și le mulțumește pentru interesul și implicarea lor.

I. Acționarii și adunarea generală a acționarilor

1. Drepturile acționarilor

1.1 *Drepturile fundamentale ale acționarilor*

Principiu:

Guvernanța corporativă ar trebui să protejeze și să faciliteze exercitarea drepturilor acționarilor.

Recomandări:

1.1.1 Drepturile fundamentale ale acționarilor vor include cel puțin dreptul : 1) de a participa și vota în cadrul adunării generale a acționarilor, inclusiv dreptul de a propune hotărâri pe ordinea de zi, în limitele legale (de ex. deținerile acționarilor etc.), 2) de a transfera acțiunile, 3) de a obține informații importante legate de activitatea societății și obiectivele/performanțele financiare anuale/trimestriale.

1.1.2 Următoarele aspecte importante ar trebui să fie supuse aprobării prealabile a adunării generale a acționarilor: (i) divizări, fuziuni și preluări, (ii) modificarea documentelor constitutive, de ex. schimbarea formei juridice a societății, a obiectului principal de activitate, (iii) alegerea și revocarea membrilor consiliului de administrație sau ai consiliului de supraveghere și a auditorilor, (iv) modificări ale capitalului social, inclusiv majorări de capital cu ridicarea dreptului de preempțiune al acționarilor existenți (v) tranzacții extraordinare și/sau importante, inclusiv transferul tuturor sau a majorității activelor, care până la urmă au ca rezultat vânzarea societății.

1.2 *Dreptul la informare*

Principiu:

Guvernanța corporativă ar trebui să încurajeze cooperarea activă dintre organele de conducere și acționari pentru asigurarea unor societăți cu o bază financiară solidă și maximizarea valorii acțiunilor în vederea asigurării unui profit corespunzător pentru acționari.

Recomandări:

1.2.1 Acționarii vor avea dreptul la informare înainte să aibă loc adunarea generală a acționarilor, să propună hotărâri sau să solicite clarificări/să pună întrebări în prealabil, când este cazul. De asemenea, acționarii au dreptul la toate informațiile solicitate, cu excepția cazului în care acestea ar fi contrare unor interese prioritare ale societății. Dacă se invocă un asemenea interes prioritar (de ex. informații care ar periclita poziția concurențială a societății), acesta ar trebui justificat în detaliu. Societatea ar putea implementa o procedură de reglementare a divulgării către acționari a unor informații secrete sau confidentiale.

1.2.2 Ar trebui respectate obligațiile de raportare ale consiliului relevant față de adunarea generală a acționarilor (de ex. raportul consiliului privind rezultatele anuale, privind conducerea societății etc.).

- 1.2.3 Societatea poate implementa un “vot consultativ” care le-ar permite acționarilor să își exprime opinia în legătură cu diverse aspecte/subiecte care nu se supun aprobării adunării generale a acționarilor.

1.3 ***Divulgarea informațiilor importante***

Principiu:

Guvernanța corporativă ar trebui să asigure divulgarea, în timp util și cu exactitate, a tuturor aspectelor importante privind situația financiară, realizările, proprietatea și administrarea societății.

Recomandări:

- 1.3.1 Societățile, prin organele lor competente, ar trebui să divulge, în timp util și cu exactitate, toate informațiile relevante și importante către acționari, însă cel puțin cu privire la următoarele aspecte principale: (i) rezultatele financiare și o strategie corporativă clară, (ii) politica de remunerare a membrilor consiliilor și a pozițiilor cheie din conducere, (iii) membrilor consiliilor ar trebui să li se ceară divulgarea intereselor în tranzacții sau orice alte aspecte care ar afecta societatea, (iv) tranzacții cu companii afiliate și vehicule de investiții, (v) informații importante legate de deținerile de capital, de ex. modificări ale pragurilor de deținere etc.

- 1.3.2 Guvernanța corporativă presupune ca toate informațiile importante să fie făcute publice pe pagina de internet a societății, la sediile societății sau la cererea acționarilor în limite rezonabile, în conformitate cu procedurile interne ale societății.

1.4 ***Contractele între acționari***

Principiu:

În plus față de documentele constitutive ale societății, acorduri ale acționarilor pot fi semnate între acționari în măsura în care acestea sunt în concordanță cu legislația în vigoare și cu documentele constitutive.

Recomandare:

- 1.4.1 Contractele între acționari, care le permit anumitor acționari să obțină un control disproporționat față de pachetul lor de acțiuni, ar trebui să fie făcute cunoscute tuturor acționarilor.

1.5 ***Tratamentul corect și echitabil al acționarilor***

- 1.5.1 Principiul “o acțiune/un vot”

Principiu:

Toți acționarii din aceeași serie a unei clase vor fi tratați în mod egal, în aceleași condiții.

Recomandări:

- 1.5.1.1 O bună guvernanță corporativă presupune că societățile ar trebui să urmeze principiul “o-acțiune-un-vot”, însemnând că fiecare acțiune

este însoțită de un drept de vot. Acționarii ar trebui să aibă dreptul de a vota la adunările generale ale acționarilor direct proporțional cu participația lor la capitalul social, dacă documentele constitutive ale societății nu conțin alte prevederi, în limitele prevederilor legale.

1.5.1.2 Investitorii ar trebui să poată obține informații, înainte de achiziționare, despre drepturile atașate acțiunilor.

1.5.1.3 Orice modificare a drepturilor de vot ar trebui supusă aprobării adunării generale a acționarilor.

1.5.2 Protejarea acționarilor minoritari

Principiu:

Acționarii minoritari ar trebui să fie protejați împotriva acțiunilor abuzive ale sau în interesul acționarilor majoritari care acționează direct sau indirect.

Recomandare:

1.5.2.1 Protecția se poate face sub următoarele forme, fără limitare: (1) informarea, (2) majoritatea calificată pentru anumite decizii, (3) drepturi de preemțiune etc.

2. Organizarea adunărilor generale ale acționarilor

Principiu:

Toți acționarii au dreptul de a fi convocați la adunarea generală a acționarilor.

Recomandări:

2.1. Documentele constitutive ale societății ar trebui să includă prevederi corespunzătoare de natură să încurajeze participarea tuturor acționarilor la adunarea generală a acționarilor.

2.2. Convocarea adunării generale a acționarilor

Pe lângă cerințele legale obligatorii, convocarea ar trebui să includă drepturile acționarilor și indicații clare despre procedurile și pașii de urmat de către acționari înainte și în timpul adunării.

2.3. Procedura de vot și votul prin reprezentare în cadrul adunării generale a acționarilor

Principiu:

Acționarii ar trebui să poată vota în persoană sau în absență, iar voturile ar trebui să aibă aceeași valoare indiferent dacă se acordă în persoană, prin reprezentant sau prin alte mijloace de comunicare.

Recomandare:

Votul/ participarea la distanță prin mijloace tehnice de comunicație ar trebui să fie permisă în conformitate cu documentele constitutive ale societății.

II. Dispoziții generale privind administrarea societății

Societatea poate fi administrată potrivit sistemului unitar (Consiliul de Administrație) sau sistemului dualist (Consiliul de Supraveghere și Directoratul).

1. Alcătuirea consiliilor

Principiu:

Alcătuirea consiliilor ar trebui să fie adaptată la dimensiunea și la complexitatea activității societății pentru a permite consiliilor să își îndeplinească atribuțiile într-o manieră eficientă.

Recomandări:

- 1.1. Membrii consiliilor ar trebui să aibă experiența și calificarea profesională necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor lor, iar cel puțin un membru ar trebui să aibă expertiză economică/financiară.
- 1.2. Este în interesul societății ca membrii consiliilor să încerce să își îmbunătățească în permanență calificarea profesională și să o adapteze cerințelor specifice activității societății și celor mai bune practici de guvernare corporativă.
- 1.3. Numărul și complexitatea mandatelor/atribuțiilor membrilor consiliilor în alte societăți ar trebui făcute cunoscute și analizate, astfel încât să le permită să își desfășoare corespunzător atribuțiile față de societate. Fiecare membru al consiliilor ar trebui să dea o declarație în scris făcând cunoscut orice conflict față de interesele societății.

2. Numirea membrilor consiliilor

Principiu

Numirea membrilor consiliilor ar trebui să se bazeze pe proceduri și criterii exprese, clare și transparente.

Recomandări:

- 2.1. Ar trebui să se asigure o componență echilibrată a consiliilor din punct de vedere al pregătirii și know-how-ului membrilor, luându-se în considerare organizarea și activitatea societății.
- 2.2. Ar trebui să fie disponibil un program de instruire pentru noii membri de consiliu în scopul de a-i familiariza cu organizarea și funcționarea societății, precum și cu atribuțiile acestora în calitate de membri ai consiliului.
- 2.3. Se recomandă renumirea în funcție a unui membru în cazul îndeplinirii corespunzătoare a atribuțiilor. Totuși, aceste renumiri în funcție ar trebui să fie limitate la un număr rezonabil de mandate.

3. Obligații și funcții generale ale consiliilor

Principiu:

Politicile și practicile de bună guvernare corporativă sunt esențiale pentru îndeplinirea de către consilii a obligațiilor de prudență și diligență, devotament și confidențialitate, care trebuie exercitate cu bună credință.

Recomandări:

- 3.1 Obligația de prudență și diligență. În îndeplinirea mandatului, membrii consiliului au obligația și responsabilitatea de a acționa în baza unor informații complete și cu diligența și atenția cerute unor profesioniști.
- 3.2 Obligația de devotament. Membrii consiliilor ar trebui să își exercite funcțiile în mod independent și să acționeze mereu luând în considerare exclusiv interesele societății. Membrul unui consiliu nu reprezintă interesele părților care au propus alegerea acestuia sau acesteia.
- 3.3 Obligația de confidențialitate. Membrii consiliilor ar trebui să respecte, în orice moment (în decursul mandatului și după încetarea acestuia) confidențialitatea aspectelor referitoare la activitatea societății. Fiecare societate ar trebui să își definească clar și să își informeze membrii de consiliu asupra a ceea ce se consideră a fi “informații confidențiale”.

4. Conflicte de interese

Principiu:

Orice conflict de interese între societate și membrii unui consiliu va fi evitat și divulgat. În plus, orice conflict aparent de interese va fi adus la cunoștința consiliului și explicat.

Recomandări:

- 4.1 Membrii consiliilor ar trebui să se asigure că sunt instituite politici și proceduri corespunzătoare pentru a evita în orice moment conflictele de interese în desfășurarea activităților.
- 4.2 Membrii consiliilor nu ar trebui să ajungă în situații în care interesele lor personale să poată intra în conflict cu obligațiile lor față de societate. Mai mult chiar, aceștia nu vor cere și nu vor accepta de la terți, în legătură cu activitatea lor, plăți, cadouri sau alte avantaje materiale pentru sine sau pentru orice alte persoane, și nici nu vor acorda unor terți avantaje ilicite.
- 4.3 Un membru al consiliului ale cărui legături cu alte societăți, persoane sau activități pot presupune anumite interese care ar intra în conflict cu cele ale societății și care, prin urmare, ar putea influența procesul decizional, îi va informa în mod corespunzător și de îndată pe ceilalți membri ai consiliului și se va abține de la deliberare sau de la vot în legătură cu aspectul respectiv.
- 4.4 Există un potențial conflict de interese inclusiv în cazul în care societatea intenționează să încheie o tranzacție care implică:
 - (i) o parte înrudită cu sau care are un interes financiar în legătură cu un membru din consiliu; sau
 - (ii) un membru din consiliu care deține și o funcție executivă în cadrul societății.
- 4.5 Membrii consiliilor ar trebui să informeze de îndată Consiliul de Administrație sau Consiliul de Supraveghere în legătură cu orice conflict real sau potențial de interese. Toate tranzacțiile între societate și membrii consiliului, precum și persoanele apropiate acestora sau societățile cu care au o legătură personală vor necesita aprobarea

organului corporatist ierarhic superior, cu excepția cazului în care tranzacția respectivă se va desfășura în condiții independente, de la egal la egal, în mod demonstrabil.

- 4.6 Membrii consiliilor nu vor trage foloase și nu vor asista alte persoane să obțină foloase oferind consultanță în investiții din accesul la sau deținerea de informații despre societate, care nu sunt de interes public și care prin urmare reprezintă informații secrete sau confidențiale.

5. Independența

Principiu:

Majoritatea membrilor Consiliului de Administrație și ai Consiliului de Supraveghere ar trebui să fie independenți în îndeplinirea responsabilităților ce le revin.

Recomandări:

- 5.1 Societatea poate alege să adopte și să implementeze principii și criterii pentru a asigura independența membrilor consiliilor, care ar trebui să fie puse la dispoziție ca informații publice (de ex. prin publicarea pe pagina de internet a societății).
- 5.2 În cazul unei situații care ridică sau ar putea ridica întrebări asupra imparțialității (de ex. primirea unei oferte pentru o poziție de conducere într-o altă societate), consiliile pot solicita o confirmare a independenței de la membrii lor.

6. Organizarea adunărilor consiliilor

Principiu:

Consiliile ar trebui să se întrunească periodic și să stabilească reguli clare și eficiente pentru organizarea corectă a adunărilor lor. Comunicarea către toți membrii a informațiilor și documentelor necesare activității consiliilor ar trebui să se desfășoare cu suficient timp înainte de adunare, astfel încât membrii consiliilor să analizeze corespunzător toate subiectele de pe ordinea de zi.

Recomandări:

- 6.1 Membrii consiliilor ar trebui să fie în general accesibili și disponibili pentru a răspunde nevoilor societății. Totuși, activitatea consiliilor ar trebui să presupună un grad rezonabil de flexibilitate, precum posibilitatea ca adunările să se desfășoare prin tehnologie de comunicare la distanță.
- 6.2 La adunări ar trebui să participe reprezentanții angajaților/sindicatului pentru acele aspecte care necesită consultarea acestora. Ca alternativă, consiliile ar putea decide să poarte consultări cu reprezentanții angajaților/ sindicatului înainte sau după adunările consiliilor, când este oportun ca aceste consultări să fie purtate la nivelul consiliului. La adunările consiliilor pot fi invitați să participe și alte grupuri de persoane interesate în legătură cu aspecte pentru care este necesară părerea acestora în vederea apărării intereselor societății.
- 6.3 Toate persoanele care participă la adunările consiliilor (alții decât membri) ar trebui să încheie un angajament de confidențialitate în legătură cu toate aspectele pe care le vor afla despre societate și/ sau activitatea/ membrii consiliilor la adunarea respectivă.
- 6.4 Înainte de adoptarea unei decizii cu un impact considerabil asupra situației societății, ar

trebui să se obțină opinia unor experți independenți, în măsura în care este vorba despre aspecte complexe sau deosebit de specializate, iar printre membrii consiliilor nu se găsesc experți în domeniile respective.

7. Remunerarea

Principiu:

Societatea ar trebui să folosească o politică de remunerare corespunzătoare, în concordanță cu activitatea și cu strategia pe termen lung a societății, precum și cu condițiile pieței concurențiale, pentru asigurarea unui profil profesional și moral ridicat al membrilor consiliilor.

Recomandări:

- 7.1 Structura de remunerare, inclusiv plata compensatorie, ar trebui definită astfel încât să promoveze interesele societății pe termen mediu și lung, și luând în considerare situația economică a societății, împiedicându-i pe membrii consiliilor să acționeze în interes propriu sau să neglijeze interesele societății și „nerecompensându-i” pe membrii fără rezultate la terminarea mandatului.
- 7.2 În vederea consolidării angajamentului membrilor consiliilor executive față de societate și obiectivele sale, retribuția acestora poate cuprinde o parte variabilă luând în considerare indicatori ai performanțelor pe termen mediu și lung și pot consta în scheme de remunerare pe baza performanțelor, scheme de pensii și scheme de remunerare pe acțiuni sau pe bază de acțiuni.
- 7.3 Poate fi publicat un program de remunerare pentru consilii în raportul anual prezentat acționarilor.

8. Comitetele consultative

Principiu:

În funcție de activitatea, de dimensiunea societății sau de piețele pe care aceasta funcționează, se pot constitui comitete, cum ar fi comitetele de nominalizare, comitetele de remunerare, comitetele de audit, comitetele pentru mediu, comitetele de etică/ bune practici sau comitetele de responsabilitate socială corporatistă.

Recomandări:

- 8.1 Înființarea comitetelor consiliului are scopul de a spori pregătirea eficientă a aspectelor ce cad în competența consiliului. Înființarea comitetelor consiliului, se poate dovedi utilă în special în vederea supervizării sistemelor societății de raportare și de control, nominalizarea conducerii și dezvoltarea politicii de remunerare a societății.
- 8.2 Consiliile ar trebui să numească membrii fiecărui comitet din rândul membrilor consiliilor și să stabilească atribuțiile fiecărui comitet. Fiecare comitet ar trebui să raporteze consiliului.
- 8.3 **Comitetul de nominalizare**

Principiu:

Comitetul de nominalizare asigură pregătirea schimbărilor de personal, astfel încât înlocuirea unui membru al consiliului să se desfășoare fără probleme și

fără întreruperea activității societății.

Recomandări:

- 8.3.1 Comitetul ar trebui să pregătească propunerile referitoare la criteriile de numire prin care ar trebui să se asigure că echilibrul între abilități, experiență și pregătire se ridică la înălțimea cerințelor, să pregătească fișa postului și să stabilească calificările necesare pentru fiecare numire în funcție;
- 8.3.2 Comitetul ar trebui să analizeze numărul membrilor, alcătuirea și activitatea consiliilor periodice și să facă propuneri pentru profilul de alcătuire a consiliilor;
- 8.3.3 Comitetul ar trebui să facă propuneri pentru numirea și renumirea în funcție a membrilor consiliilor; și
- 8.3.4 Comitetul ar trebui să monitorizeze criteriile de selecție și numirea de către Consiliul de Administrație (în sistemul unitar) sau Directoratul (în sistemul dualist) a persoanelor importante din conducere.

8.4 **Comitetul de remunerare**

Principiu:

Societatea poate înființa un comitet de remunerare pentru îmbunătățirea pregătirii eficiente a aspectelor referitoare la numirea și la remunerarea membrilor consiliului și a altor directori ai societății, precum și politica de remunerare a salariaților.

Recomandări:

- 8.4.1 Comitetul ar trebui să pregătească propuneri referitoare la politica de remunerare, indemnizații și alte câștiguri (de ex. alocarea de acțiuni și/sau opțiuni și/sau alte componente variabile de remunerare, drepturi de pensie, salarii compensatorii și alte forme de indemnizare) pentru membrii consiliilor; și
- 8.4.2 Comitetul ar trebui să monitorizeze divulgarea informațiilor referitoare la veniturile membrilor consiliului.

8.5 **Comitetul de audit**

Principiu:

Societatea ar trebui să înființeze un comitet de audit, pentru a sprijini îndeplinirea responsabilităților în materie de raportare financiară, control intern și managementul riscului. Comitetul de audit ar trebui să fie alcătuit exclusiv din membri neexecutivi și ar trebui să cuprindă un număr suficient de membri independenți.

Recomandări:

- 8.5.1 Comitetul ar trebui să monitorizeze procesul de raportare a situațiilor financiare;
- 8.5.2 Comitetul ar trebui să supervizeze procesul de raportare financiară și să monitorizeze eficiența sistemelor societății de control intern, de audit intern, dacă este cazul, și de management al riscului;
- 8.5.3 Comitetul ar trebui să monitorizeze auditarea legală a situațiilor financiare și a

situațiilor financiare consolidate; și

- 8.5.4 Comitetul ar trebui să facă recomandări către consiliu în privința alegerii, numirii, renumirii în funcție și a demiterii auditorului extern, precum și a termenilor și condițiilor de remunerare a acestora.

III. Prevederi specifice privind sistemul unitar de administrare

1. Consiliul de administrație

1.1 *Obiect și obiective*

Principiu:

Societatea este condusă de Consiliul de Administrație care va acționa în asemenea manieră încât să își îndeplinească obligațiile și responsabilitățile în mod efectiv și eficient, să asigure competența și angajamentul administratorilor, a obiectivității în procesul decizional și a responsabilității față de acționari.

1.2 *Obligații și funcții ale Consiliului de Administrație*

Principiu:

Obligația Consiliului de Administrație este aceea de a promova interesele societății și ale tuturor acționarilor acesteia și de a monitoriza activitatea directorilor și eficiența practicilor de guvernanță ale societății.

Recomandări:

Consiliul de Administrație ar trebui să se întrunească periodic sau ori de câte ori apar aspecte urgente.

1.2.1 Îndrumarea strategiei de afaceri și corporatistă. Consiliul de de Administrație ar trebui să fie responsabil pentru definirea și realizarea obiectivelor societății, luând în considerare și interesele grupurilor persoanelor cointeresate (stakeholders) pentru a se asigura că societatea acționează într-o manieră responsabilă din punct de vedere social-corporatist.

1.2.2 Stabilirea regulamentelor pentru controlul și planificarea financiară. Consiliul de Administrație ar trebui să stabilească regulile pentru un sistem adecvat de control intern, care să asigure un flux eficient de informații între diferite niveluri ierarhice ale societății, atât în sens ascendent, cât și în sens descendent.

1.2.2.1 Sistemul intern de control este gruparea de reguli, proceduri și structuri organizatorice având scopul de a facilita o administrare sănătoasă și corectă a societății în concordanță cu obiectivele definite, prin identificarea corespunzătoare, evaluarea, administrarea și monitorizarea principalelor riscuri.

1.2.2.2 Un sistem eficient de control intern ar trebui să protejeze activele societății, să sporească eficiența și eficacitatea tranzacțiilor, acuratețea informațiilor financiare și respectarea legilor și reglementărilor.

2. Directorii

2.1 *Numirea și evaluarea performanțelor*

Principiu:

Numirea directorilor și evaluarea performanțelor acestora ar trebui să se bazeze pe pregătirea acestora și pe performanțele lor individuale.

Recomandări:

- 2.1.1 Evaluările individuale ar trebui să stabilească dacă fiecare director contribuie pe baze continue în mod efectiv și își demonstrează devotamentul față de rolul său.
- 2.1.2 Consiliul de Administrație ar trebui să ia în considerare rezultatele evaluării performanțelor prin recunoașterea punctelor forte și rezolvarea punctelor slabe ale directorilor și, dacă este cazul, înlocuirea sau solicitarea demisiei directorilor.

2.2 Obligațiile și funcțiile directorilor

- 2.2.1 Conducerea răspunde în fața Membrilor Consiliului de îndeplinirea obiectivelor, a strategiei și a politicii, și a rezultatelor societății.
- 2.2.2 Conducerea ar trebui să pună la dispoziția consiliului de administrație în timp util toate informațiile necesare Consiliului de Administrație pentru a-și îndeplini obligațiile.
- 2.2.3 Conducerea va monitoriza și va gestiona în permanență potențiale conflicte de interese, inclusiv folosirea abuzivă a activelor corporatiste și abuzuri în tranzacții cu companii afiliate.
- 2.2.4 Conducerea va lua toate măsurile necesare pentru a asigura divulgarea integrală și la timp a situațiilor financiare ale societății și a altor informații importante financiare sau nefinanciare care trebuie făcute cunoscute acționarilor și investitorilor.
- 2.2.5 Conducerea va trebui să poată prezenta în orice moment Consiliului de Administrație o evaluare echilibrată și inteligibilă a situației financiare a societății.

IV. Prevederi specifice privind sistemul dualist de administrare

Principiu:

Societatea poate decide să implementeze un sistem dualist de administrare și de control alcătuit dintr-un Directorat și un Consiliu de Supraveghere. De asemenea, societatea poate decide în orice moment, prin hotărârea adunării generale a acționarilor, să schimbe forma implementată a sistemului de administrare și de control.

1. Directoratul

Principiu:

Administrarea societății va fi asigurată de către Directorat care va acționa sub supravegherea Consiliului de Supraveghere.

Recomandări:

- 1.1 Membrii Directoratului nu ar trebui să aibă relații de rudenie cu membrii Consiliului de Supraveghere, și anume: soț/soție, rudă până la gradul 4, inclusiv, cu membrii Consiliului de Supraveghere sau cu soții/soțiile acestora.
- 1.2 Directoratul ar trebui să raporteze periodic Consiliului de Supraveghere cu privire la îndeplinirea îndatoririlor sale și să consulte Consiliul de Supraveghere în legătură cu aspectele importante.

2. Consiliul de Supraveghere

2.1 Rol și atribuții

Principiu:

Rolul Consiliului de Supraveghere este acela de a controla activitatea Directoratului și de a asista Directoratul în administrarea societății în conformitate cu obligația de prudență și diligență și cu obligația de devotament.

Recomandări:

- 2.1.1 Consiliul de Supraveghere are dreptul de a solicita informații despre societate de la Directorat, de la auditorul intern, directorii și angajații societății sau de la consultanții externi.
- 2.1.2 Consiliul de Supraveghere ar trebui să fie informat fără întârziere în legătură cu orice situații care ar putea avea un impact important asupra societății.
- 2.1.3 Consiliul de Supraveghere ar trebui să monitorizeze în special următoarele aspecte referitoare la activitatea Directoratului: (a) îndeplinirea obiectivelor societății; (b) implementarea strategiei corporatiste și riscurile apărute din activitățile desfășurate; (c) organizarea și funcționarea sistemelor interne de management al riscurilor și de control; (d) procesul de raportare financiară; și (e) respectarea legislației aplicabile.

Consiliul de Supraveghere ar trebui să dezbată aspectele referitoare la supravegherea membrilor Directoratului în prezența acestora, iar concluziile respective ar trebui incluse într-un raport către acționarii societății.

- 2.1.4 Consiliul de Supraveghere ar trebui să le raporteze acționarilor societății, în scris, într-o manieră precisă și clară, despre munca desfășurată în legătură cu supravegherea activității Directoratului (inclusiv opinia sa privind rapoartele emise de către Directorat) și cu orice alte aspecte care intră în atribuțiile sale.

2.2 **Remunerarea**

Principiu:

Politica de remunerare a membrilor Consiliului de Supraveghere ar trebui să țină cont de rolul lor neexecutiv și de supraveghere a activităților societății.

Recomandări:

- 2.2.1 În cazul membrilor Consiliului de Supraveghere, se recomandă remunerarea în sumă fixă, ce nu este legată de prețul acțiunilor sau în legătură directă cu evoluția societății.
- 2.2.2 Membrii Consiliul de Supraveghere nu ar trebui să participe la planurile de opțiuni pentru acțiuni sau la planurile de pensii ale respectivei societăți, care ar determina beneficii necorecte. Totuși, aceștia pot deține un număr limitat de acțiuni în societate în conformitate cu documentele constitutive ale societății.

V. Responsabilitatea și auditul

1. Raportarea financiară

Principiu:

Responsabilitatea întocmirii și depunerii situațiilor financiare îi revine Consiliului de Administrație sau Directoratului.

Recomandări:

- 1.1 În raportul anual, Consiliul de Administrație sau Directoratul, după caz, ar trebui să explice responsabilitatea pe care o are în legătură cu întocmirea situațiilor financiare și confirmă că: (a) politicile contabile folosite pentru întocmirea situațiilor financiare anuale respectă reglementările contabile aplicabile; (b) situațiile financiare anuale oferă o imagine reală și clară asupra activității societății; (c) situațiile financiare anuale asigură prezentarea necesară a tranzacțiilor importante privind părțile afiliate; și (d) dacă situațiile financiare au fost întocmite pe baza principiului continuității activității (*going concern basis*).
- 1.2 În sistemul dualist de administrare, Consiliul de Supraveghere ar trebui să revizuiască situațiile financiare înainte de a fi înaintate adunării generale a acționarilor spre aprobare finală și să întocmească proiectul raportului.
- 1.3 Auditorii ar trebui să participe la adunarea Directoratului sau a Consiliului de Administrație la care urmează să fie aprobate situațiile financiare anuale.

Principiu:

Adunarea generală a acționarilor trebuie să aprobe situațiile financiare în baza raporturilor anuale întocmite de către Consiliul de Administrație sau, după caz, de către Directorat și Consiliul de Supraveghere și raportul auditorului.

Recomandare:

Auditorul extern ar trebui să fie invitat la adunarea generală a acționarilor și i se pot adresa întrebări pe marginea opiniei emise cu privire la “imaginea reală și clară” a situațiilor financiare.

2. Controlul intern

Principiu:

Consiliul de Administrație sau Consiliul de Supraveghere, după caz, ar trebui să stabilească și să mențină sisteme solide de management al riscului și de control intern pentru protejarea activelor societății și pentru asigurarea credibilității raportării financiare, a feedback-ului oportun privind atingerea obiectivelor operaționale sau strategice, și a respectării legilor și reglementărilor.

Recomandări:

- 2.1 Dacă este numit, Comitetul de Audit, ar trebui să monitorizeze și să revizuiască, cel puțin anual, eficacitatea sistemelor interne de management al riscului și de control în vigoare.

- 2.2 Consiliul de Administrație sau Consiliul de Supraveghere, după caz, ar trebui să stabilească și să mențină proceduri în baza cărora angajații societății, în deplină încredere, pot ridica probleme privind nereguli sesizate în legătură cu raportarea financiară (“*whistle-blowing*”). Dacă este numit un Comitet de Audit, acesta ar trebui să revizuiască eficacitatea unor asemenea proceduri și să se asigure că sunt instituite măsuri pentru investigarea adecvată și independentă a acestor aspecte, precum și a urmărilor lor.
- 2.3 Auditorul extern raportează conducerii, ca parte a procesului de audit extern, orice carență semnificativă depistată în sistemele de control intern, precum și măsurile recomandate pentru remedierea deficiențelor.

3. Auditorii

3.1. *Auditorul extern*

Principiu:

Auditorul extern este numit și înlăturat din funcție de către adunarea generală a acționarilor. Auditorul extern ar trebui să fie independent, competent și calificat, rolul său principal fiind acela de a oferi asigurarea externă și obiectivă față de consiliul relevant și față de adunarea generală a acționarilor conform căreia situațiile financiare reprezintă cu acuratețe poziția financiară și performanța societății, în toate aspectele semnificative.

Recomandări:

- 3.1.1. Entitățile care prezintă interes public semnificativ prin natura activităților desfășurate, dimensiune sau numărul de angajați, în special societățile ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată, băncile și alte instituții financiare, precum și companii de asigurări ar trebui să fie supuse auditării externe.

Consiliul de Supraveghere sau Consiliul de Administrație ar trebui să desemneze un candidat pentru această funcție, la propunerea Comitetului de Audit, după caz.

- 3.1.2 Adunarea generală a acționarilor hotărăște durata minimă a contractului.

Principiu:

Consiliul de Supraveghere sau Consiliul de Administrație ar trebui să stabilească măsuri concrete și transparente pentru menținerea unei relații corespunzătoare cu auditorul extern.

Recomandări:

- 3.1.3 Remunerarea auditorului extern pentru servicii de audit, precum și alte acorduri cu auditorul extern pentru furnizarea altor servicii în afara celor de audit, ar trebui aprobate de către Consiliul de Supraveghere sau Consiliul de Administrație, la recomandarea Comitetului de Audit, dacă este cazul, și după consultarea Directoratului, după caz.

- 3.1.4. Periodic, Consiliul de Supraveghere sau Consiliul de Administrație și Comitetul de Audit, după caz, vor desfășura o evaluare amănunțită a

activităților auditorului extern. Principalele concluzii ale evaluării vor fi comunicate adunării generale a acționarilor în scopul stabilirii unei potențiale redeseemnări a auditorului.

Principiu:

Auditorii externi trebuie să fie independenți atât în fapt, cât și în aparență.

Recomandări:

- 3.1.5. Auditorul extern va fi mereu independent, conform codului de etică profesională al auditorilor.
- 3.1.6. Consiliul de Supraveghere sau Consiliul de Administrație, după caz, ar trebui să se asigure că sunt respectate principiile alternării. Partenerii-cheie desemnați de auditorul extern pentru serviciul de audit (key engagement partners) ar trebui schimbați prin rotație în cadrul echipei desemnate la cel mult șapte ani și nu ar trebui să li se permită să revină mai devreme de doi ani sau să dețină o funcție importantă de conducere în societatea auditată mai devreme de doi ani.
- 3.1.7. Auditorul extern ar trebui să raporteze anual Comitetului de Audit, dacă există, în legătură cu independența acestora.

3.2. *Auditorii interni*

Principiu:

Dacă se cere prin lege sau dacă situațiile financiare ale societății fac obiectul activității de audit extern, atunci compania ar trebui să înființeze și o funcție de audit intern. Auditorii interni sunt numiți și revocați din funcție de către Consiliul de Administrație sau de către Directorat.

Recomandare:

- 3.2.1 Dacă este numit un Comitet de Audit, principala atribuție a acestuia ar trebui să fie aceea de a formula recomandări către Directorat sau Consiliul de Administrație în legătură cu numirea, realegerea sau revocarea din funcție a auditorilor interni.

Principiu:

Auditorii interni ar trebui să asiste societatea în legătură cu menținerea unor controale eficiente prin evaluarea eficienței și eficacității acestora.

Recomandare:

- 3.2.2. Auditorii interni ar trebui să întocmească rapoarte periodice pentru Consiliul de Administrație sau Directorat/Consiliul de Supraveghere și pentru Comitetul de Audit, dacă este aplicabil, în conformitate cu programul întocmit de organul de conducere executivă al societății, rapoarte privind activitatea desfășurată, precum și orice expuneri semnificative la risc și aspecte importante legate de controale. Problemele importante depistate ar trebui aduse în atenția adunării generale a acționarilor.
- 3.2.3. Comitetul de Audit, dacă este numit, ar trebui să se asigure că sunt implementate recomandările auditorilor interni în privința controalelor.

Principiu:

Societatea ar trebui să întreprindă demersuri pentru apărarea independenței activității de audit intern.

Recomandare:

3.2.4. Auditorii interni ar trebui să raporteze către o funcție care nu are responsabilitate directă pentru activitățile revizuite de auditor, pentru a le permite să își îndeplinească rolul într-o manieră independentă.

Principiu:

Comitetul de Audit, sau, după caz, Consiliul de Administrație sau Directoratul ar trebui să revizuiască domeniile cheie de audit intern și să comunice cu auditorii interni pentru asigurarea gestionării corespunzătoare a riscurilor și desfășurarea auditului la nivelul societății.

Recomandare:

3.2.5. Comitetul de Audit sau, după caz, Consiliul de Administrație sau Consiliul Director vor desfășura periodic o evaluare calitativă a poziției de audit intern în privința capacității și a reușitei de a stabili în ce măsură auditorul extern se poate baza pe munca auditorilor interni.